

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru.

Kos LXXXVIII. — Izdan in razposlan dne 29. septembra 1897.

Vsebina: Št. 221. Ukaz o pristojbinah prič in izvedencev v državljanskih pravnih sporih.

221.

Ukaz pravosodnega ministra z dne 17. septembra 1897. l.

o pristojbinah prič in izvedencev v državljanskih pravnih sporih.

Na podstavi člena LV. v vpeljavnem zakonu k civilnemu pravdnemu redu (zakon z dne 1. avgusta 1895. l., drž. zak. št. 112) se v izvršitev §§. 346., 347. in 365. v civilnem pravdnemu redu (zakon z dne 1. avgusta 1895. l., drž. zak. št. 113) ukazuje:

I. Pravica do pristojbin prič in izvedencev.

§. 1.

V državljanskih pravnih sporih zaslišane priče in izvedenci imajo pravico do pristojbin prič in izvedencev po meri določil §§. 346., 347. in 365. civilnega pravdnega reda, predpisov tega ukaza in pristojbinskih tarif, izdanih z odobrilo pravosodnega ministrstva po viših deželnih sodnijah.

Pravica pristoji priči in izvedencu tudi tedaj, kadar je prišel k vzprejemanju dokazov, pa se je brez njegove krivde opustila zaslišba, vzprejem izvida ali oddaja mnenja.

§. 2.

Za pravico do pristojbin prič in izvedencev se je, ker bi se sicer izgubila ta pravica, v 24 urah po dokončani zaslišbi ali po oddaji pismenega mnenja

potegniti pri sodnji ustno ali pismeno (§§. 346. in 367.).

V kolikor pristoji priči ali izvedencu, dasi se opusti vzprejem dokazov, pravica do pristojbin prič ali izvedencev (§. 1., odstavek 2.), se je potegniti za to pravico najpozneje dne po naroku, določenem za zaslišbo, vzprejem izvida ali oddajo mnenja.

Pismene prošnje ne potrebujejo odvetniškega podpisa.

II. Pristojbine prič.

Potni stroški.

§. 3.

Potnih stroškov (§. 346. civilnega pravdnega reda) je povrniti, kar je priča morala potrošiti, da je prišla v kraj zaslišbe ter da potuje nazaj.

§. 4.

Kadar se opravlja zaslišba v stanovišču ali bivališču priče, tedaj ji je ne gledé na razdaljo njegovega stanovanja od sodišča ali od kraja, kjer je sicer opraviti zaslišbo, povrniti stroške za rabo razpoložnih prevozil za večje množine ljudi, kakor so železnice, električne ali konjske železnice, omnibusi, vozovi dostavniki, ladje parnice itd.

Voz je povrniti samo, kadar se ni moglo rabiti prevozilo za večje množine ljudi in kadar hkratu

1. razdalja stanovanja pričinega od sodišča ali od kraja, kjer je sicer opraviti zaslišbo, znaša več kakor štiri kilometre, ali se

2. če je razdalja manjša, vsled osebnih razmer pričinah (velike starosti, slabotnosti, bolezni, premajhne čvrstosti) ali zavoljo unanjih okolnosti (vremena, nujnosti, slabe poti) zdi potrebno, rabiti voz.

§. 5.

Ako se zasliši priča v drugem kraju kakor v svojem stanovišču ali bivališču, ji je povrniti ne gledé na razdaljo obeh krajev stroške prevozil za večje množine ljudi, katera so morda na razpolaganje (§. 4., odstavek 1.), ali pošte.

Ako se ne more rabiti nobeno omenjenih prevozil, pristoji priči odškodnina za potovanje samo tedaj, kadar je ali kraj zaslišbe oddaljen nad šest kilometrov od njenega stanovišča ali bivališča ali priča ni mogla, dasi je razdalja manjša, priti brez voza vsled osebnih razmer ali zavoljo unanjih okolnosti (§. 4., št. 2).

Odškodba za potovanje sestoji v povračilu stroškov za rabljeno vozilo.

§. 6.

V kolikor se daje po zgoranjih določitih povračilo potnih stroškov, se ne sme, če se rabi prevozilo za večje množine ljudi (§. 4., odstavek 1.) ali pošta, povrniti več kakor stroški za rabo tega prevozila. Pri tem se sme dovoliti pristojbina za drugi vozni razred kakor najnižji samo tedaj, kadar rabijo osebe enakega stanu sploh navadno ta viši vozni razred.

§. 7.

Kot stroške za voz (§§. 4., odstavek 2. in 5., odstavek 2.) je dovoliti stroške v dotičnem kraju navadnega voza po cenah, navadnih v tem kraju.

Kjer je na razpolaganje več vrst voz, je povrniti stroške za rabo tistega vozila, katero se je moglo po danih okolnostih rabiti z manjšimi stroški.

Kadar je rabilo voz več prič vkupe ali je moglo rabiti isti voz brez vsake nepravilike, je dovoliti vsaki priči samo tisti del voznih stroškov, ki pripada na njo.

§. 8.

Kadar po zgoranjih določitih ni dopustno, zaračunati stroške za rabo prevozila za večje množine ljudi, pošte ali voza, se sme, ako se je opravila pot peš ali s kolesom, dovoliti za to odškodba.

Nasproti je po kakovosti poti in vremena dati priči kot odškodbo za obrabo obleke in črevljev in

pa kolesa znesek 20 kr. do 1 gl., in ako znaša pot tje in nazaj vsaj 15 kilometrov, nadaljni znesek 30 kr. do 1 gl. v založbo stroškov za to, kar se povzije, potovaje tje in nazaj.

§. 9.

Namesto stroškov za voz je povrniti priči, kadar se je opravila pot zavoljo nje kakovosti ali po navadi dotičnega kraja na tovarni živali (konju, muli itd.), v dotičnem kraju navadno ceno za rabo tovarne živali.

Stroški bivanja (stroški za hrano in pristojbina za prenočevanje).

§. 10.

Odškodbo za stroške bivanja v kraju zaslišbe je dovoliti, ako je imela priča vsled nenavzočnosti v svojem stanovišču ali bivališču tak potrošek, ki ni založen niti iz dovoljenih potnih stroškov niti iz odškodbe za zamujeni čas.

V njenem stanovišču ali bivališču ni povračati priči stroškov bivanja nikdar.

Kot stroške bivanja je povrniti navadno samo stroške za kosilo (stroške za hrano o poldne brez zajuterk in večerje), katero je morala priča vsled povabila in zaslišbe zavžiti zunaj doma.

Ako pa mora priča prenočiti v kraju zaslišbe ali medpotoma, ji je dovoliti tudi pristojbino za prenočevanje (stroške za prenočišče s stroški za večerjo in zajutrek).

Odškodbo za stroške bivanja in pristojbino za prenočevanje je določiti po tarifi.

Odškodba za zamujeni čas.

§. 11.

Odškodbo za zamujeni čas sme priča zahtevati samo tedaj, kadar se ji stori po zamudi časa, neogibno potrebni za zaslišbo, občutljiva škoda v njenem vsakdanjem zaslužku (§. 346. civilnega pravnega reda). Pri tem ni vpoštevati samo časa zasliševanja, ampak ves čas, ki se potroši, odkar se zapusti stanovanje ali delališče do vrnitve, in paziti je tudi na to, kedaj mora priča po vrnitvi zopet povzeti delo.

§. 12.

Kadar mora priča vsled zaslišbe plačati namestnika ali kadar se ji kaj utrže na mezdi, tedaj ji

je dovoliti povračilo teh zneskov kot odškodbo za zamujeni čas.

Sicer se daje odškodba za zamujeni čas po celem dnevu ali po pol dnevu. V kolikor se izkaže določeni znesek izgubljenega zaslužka, n. p. z meznim listom i. p., je povrniti popolni znesek izgube. Kadar ni teh pogojev, je dati odškodbo za zamujeni čas po tarifi.

§. 13.

Pri osebah, ki se preživljajo z delom za dnevno mezdo, za mezdo od kosa ali za tedensko mezdo, z navadnim ročnim delom, z rokodelskim delom ali z manjšim obrtovanjem ali katere so v enakih razmerah s takimi osebami, kakor n. p. pri ženskah in otrokih, ki delajo v gospodarstvu ali se udeležujejo dnevnega dela ali rokodelstva močevega ali očeto-vega, in pa pri krošnjarijih ni navadno zahtevati izkaza o izgubi v pridobitku ali zaslužku, katera se jim stori z zaslišbo.

V ostalem je prevdarjati dopustnost odškodbe za zamujeni čas po stanu in po imovinskih razme-rah priče, in pa po njegovem navadnem pridobitnem pravilu. V kolikor ne podajajo že poklicne in pri- dobitne razmere o tem gotovih in sodnji znanih opor, mora priča, ki zahteva odškodbo za zamujeni čas, izkazati navadni zaslužek in znesek izgubljenega zaslužka.

Skupna določila o potnih stroških, stroških bivanja in odškodbi za zamujeni čas.

§. 14.

Kadar potrebuje priča zavoljo mladosti ali za- voljo telesne hibe spremljevalca, tedaj je pristojbine prič, ki jih je povrniti v posameznem primeru, dati za oba.

§. 15.

Kadar se uporablja tarifa, je odmerjati pristoj- bine navadno po ustanovljenih najnižih postavkih. Ti postavki se smejo prekoračiti samo, kadar to zahte- vajo okolnosti posameznega primera. Najviše po- stavke je dovoljevati samo izjemoma.

Kadar bi se zdeli v posameznem primeru z ozirom na krajne razmere in na osebo priče celo najnižji postavki očitno previsoki, tedaj se sme seči tudi pod njih mero.

§. 16.

Kadar se povabijo kot priče osebe iz okoliša, v katerem velja druga tarifa, kakor v kraju njih za- slišbe, tedaj je odškodbo za zamujeni čas, ki jo je določiti po tarifi, odmeriti, kakor si one to izberó, ali po tarifi kraja zaslišbe ali pa po tarifi pričnega stanovališča ali bivališča. Stroške bivanja je dovoliti po tarifi kraja zaslišbe ali po tarifi krajev, v katerih je priča kosila ali prenočila.

§. 17.

Iste pristojbine kakor v kazenskem postopanju je tedaj, kadar bi se povabile kot priče v državljan- skih pravnih stvareh, dovoliti:

1. vojaškim osebam in spremljajočim jih čast- nikom (ukaz pravosodnega ministrstva z dne 24. fe- bruarja 1854. l., drž. zak. št. 52, razpis pravosod- nega ministrstva z dne 22. septembra 1863. l., št. 8524, in z dne 6. decembra 1870, l., št. 14026);

2. osebam žandarmerijskega moštva od straž- nega mojstra dolu (z Najvišim sklepom z dne 25. marca 1897. l. odobreni in z okrožnim ukazom c. k. ministrstva za deželno bran z dne 10. aprila 1897. l., št. 8736/1298 III razglašeni pristojbinski predpis za c. k. žandarmerijo);

3. osebam finančne straže od respicijenta dolu (ukaz ministrstev za pravosodje in finance in voj- nega višega poveljstva z dne 7. julija 1859. l., drž. zak. št. 153);

4. nameščencem c. k. varnostne straže na Dunaju (ukaz ministrstev za pravosodje, notranje stvari in finance z dne 6. decembra 1871. l., drž. zak. št. 141).

§. 18.

Državni uradniki in državni sluge smejo, kadar se povabijo kot priče, zahtevati samo potne stroške in stroške bivanja, ki jih je določiti po §§. 4. do 10. tega ukaza; do pravnih potnih stroškov in dnev- ščin ali do odškodbe za zamujeni čas nimajo pravice.

§. 19.

Odvetniki in beležniki in pa kandidati odvet- ništva in beležništva nimajo, kadar se povabijo kot priče, pravice do potnih stroškov in razdaljnih pri- stojbin, določenih v odvetniški ali beležniški tarifi, in do nagrade za čas, določene v beležniški tarifi. Potne stroške in stroške bivanja jim je povrniti po

predpisih tega ukaza kakor drugim pričam. Enako je samo po določilih §§. 11. do 13. tega ukaza preudarjati, ali in v kakem znesku je dovoliti takim osebam odškodbo za zamujeni čas.

Tarife.

§. 20.

Tarifo za povračilo stroškov bivanja in pa tarifo za odškodbo za zamujeni čas ustanavlja viša deželna sodnija. Viša deželna sodnija sme po posebnih razmerah svojega okoliša vpeljati pri vseh sebi podrejenih sodnijah iste tarife ali postaviti za sodnije okolišev posameznih okrožnih ali deželnih sodnij ali samo za kraje, v katerih je sedež zborne sodnije, posebne tarife. Ne gledé na to zadnjo izjemo, ne smejo veljati v okolišu iste okrožne ali deželne sodnije razne tarife.

Ustanovljene tarife mora, ko jih odobri pravosodno ministrstvo, viša deželna sodnija naznaniti sodnijam, za katere morajo veljati.

Tarife je po potrebi od časa do časa pregledati; tudi pregledane tarife je, preden se dadó na znanje, predložiti v odobritev pravosodnemu ministru.

§. 21.

Odškodbo za stroške za hrano in pristojbine za prenočevanje, je ustanoviti v tarifah za povračilo stroškov bivanja posebej, in to tako, kakor ustreza tem-le skupinam:

1. Kmetijski, gozdarski in obrtni delavci, delavci v rudarijskih obratih, podajachi, postreščaki, posli (dekle, hlapci), gozdni in poljski čuvaji, v kolikor niso državni sluge, rokodelci, krošnjariji, agenti, provizijski potovavci, trgovinski komfji, kmetje z majhnim zemljiškim posestvom, zakupniki majhnih zemljišč in podjetniki majhnih obrtnih obratov, ki sami pomagajo v kmetovanju ali obrtovanju;

2. kmetje in gozdarji z večim zemljiškim posestvom, zakupniki takih zemljiških posestev, podjetniki srednjih trgovinskih ali obrtnih obratov, pri vodstvu trgovinskih ali obrtnih podjeteb poslujoče osebe s trgovinsko ali obrtno pripravljajalno omiko, knjigovodci, logarji;

3. učiteljske osebe na ljudskih in meščanskih šolah, ranocelci in živinozdravci, osebe s srednješolsko omiko in osebe v podobnem družabnem stanju;

4. stavbni mojstri, véliki obrtniki, véliki posestniki, pisatelji in umetniki, osebe z omiko vélikih šol in osebe v podobnem družabnem stanju.

§. 22.

Odškodbo za zamujeni čas je ustanoviti v tarifah po nastopnih pridobitnih skupinah:

1. Delavci brez obrtne ali strokovne pripravljajalne omike, ki žive ob dnevni mezdi, mezdi od kosa ali tedenski mezdi, podajachi, postreščaki, posli (dekle, hlapci), gozdni in poljski čuvaji, v kolikor niso državni sluge, kmetje z majhnim zemljiškim posestvom, ki morajo, da se preživé, imeti kak posestranski zaslužek, in ravno taki gostachi;

2. delavci v rudarijskih obratih in delavci z obrtno ali strokovno pripravljajalno omiko, ki žive ob dnevni mezdi, mezdi od kosa ali tedenski mezdi;

3. rokodelci in obrtniki z majhnim obratom, ki sami pomagajo v obrtovanju, krošnjariji, agenti, provizijski potovalci, trgovinski komfji in osebe, katerih zaslužek je v podobnih mejah;

4. lastniki in zakupniki kmetij, katerih donesek jim daje polni preživitev, v kolikor kmetovanja ne vodijo in nadzirajo sami, ampak morajo sami sodelovati v gospodarstvu;

5. zasebni učitelji, osebe z omiko vélikih šol ali podobno strokovno pripravljajalno omiko in druge priče, katere, ne da bi pripadale h kateri skupini 1. do 4., izkažejo, da jim nastane po zamudi časa občutljiva škoda v njih zaslužku.

§. 23.

V vsaki skupini tarif je ustanoviti najnižji in najvišji postavek. Ustanavljajoč te meje se ni ozirati na posamezne primere, ampak presledek med njima mora ustrezati razlikam navadno se ponavljajočih primerov.

§. 24.

V §§. 21. in 22. podane skupine se smejo v posameznih tarifah popolniti z navedbo nadaljnjih, v teh skupinah obseženih vrst pridobitka, katere izrečno navesti se zdi po posebnih krajnih razmerah potrebno ali primerno.

III. Pristojbine izvedencev.

Potni stroški, stroški bivanja (stroški za hrano in pristojbina za prenočevanje).

§. 25.

Potne stroške in stroške bivanja izvedencev je povračati po predpisih za odmero takih zahtev prič in po tarifah, ustanovljenih za te.

Zamujeni čas, odškodba za stroške in nagrada za trud.

§. 26.

Mimo potnih stroškov in stroškov bivanja imajo izvedenci pravico:

1. do povračila sicer jim prizadetih stroškov in izdatkov (stroškov za pripravo mnenja, povračila za stvarine in orodja, porabljena pri preiskavi itd.);

2. do odškodbe za zamujeni čas in

3. do nagrade za svoj trud.

§. 27.

Glede stroškov in izdatkov za opravo preskušnje stvari, ki jih zaračuni izvedenec, sme zahtevati sodnija izkaz.

§. 28.

Povračilo za zamujeni čas je odmeriti z ozirom na pridobitne razmere izvedenčeve.

V kolikor bi ne bile priče v enakem primeru oproščene izkazovanja izgubljenega zaslužka, morajo izvedenci donesti izkaz o navadnem zaslužku in o visokosti izgubljenega zaslužka.

§. 29.

Pri odmeri nagrade za trud je razen pridobitnih razmer izvedenčevih vpoštevati, kako se take oprave izvedenčeve nagrajajo zunaj sodnega postopanja. Pri določitvi vrednosti oprave je razločiti, ima-li preskušnja stvari značaj znanstvene ali umetniške oprave ali zahteva prav posebnih strokovnih, zlasti tehniških znanosti, ki se pridobe še le z dokončanimi študijami ali z natančno vadbo ali pripravljajno omiko, ali zadostujejo-li za preskušnjo stvari navadne skušnje, kakor n. p. pri določitvi vrednosti reči, ki se najdejo ob izvršbi (pohišstvo, navadno orodje) ali pri cenitvah majhnih zemljišč ali hiš, ki se dajo opraviti brez težavnih preračunov.

Kadar obstoji trud izvedenčev samo v opravah zadržne vrste, katere so navadne v njegovem obrtu

ali poklicu, ni dovoljevati za ta trud razen odškodbe za zamujeni čas nobene nadaljne nagrade.

§. 30.

V kolikor obstoje za določene vrste izvedencev posebni pristojbinski predpisi, ostanejo ti v veljavnosti, dokler se ne ukaže nič drugega.

§. 31.

Ako so izvedenci za oddajanje mnenja določene vrste postavljeni in zapriseženi sploh, se sme skleniti z njimi dogovor o postavkih, po katerih se jim bo dajala za prizadete stroške in izdatke odškodba in se nagrajal njih trud. Ta dogovor potrebuje odobrila višje deželne sodnije.

§. 32.

Za cenitev premičnin v teku izvršbe in za določbo vrednosti nepremičnin, katera se dá opraviti brez težavnih preračunov in brez posebnih strokovnih znanosti, mora ustanoviti viša deželna sodnija tarife (§. 20.).

V tarifi je določiti odškodbo za zamudo časa in nagrado za trud s poprečnim zneskom po trajanju cenitvenega dejanja. Tarifne postavke je ustanoviti po urah, polovičnih dnevih in celih dnevih; če treba, se sme za vsaki postavki določiti najmanjša in najvišja izmera, da se bo moglo pri določitvi pristojbin kolikor moči gledati na krajne razmere.

V zapisnikih o takih cenitvah je povedati vselej čas trajanja uradnega dejanja.

IV. Začetek veljavnosti.

§. 33.

Določila §§. 1. do 19. in 25. do 31. zadobe moč s 1. dnem januarja 1898. l.

Tarife za pristojbine prič in izvedencev (§§. 20. do 24. in 32.) se morajo dati sodnijam, za katere bodo veljale, na znanje najpozneje do 15. dne decembra 1897. l.

Gleispach s. r.

